

UPPSALA
UNIVERSITET

UFV 2018/1649

Mål och handlingsplan för miljöarbete

2019-2021

Fastställd av rektor 2019-02-26

Innehållsförteckning

Utgångspunkt och syfte	3
Lokalt klimatarbete med långsiktiga utmaningar	3
Utmaningar inom ramen för Uppsala Klimatprotokoll till 2030	3
Resor	4
1. Minskad klimatpåverkan från resor	4
Inköp och återbruk	5
1. Ökade inköp av miljöanpassade produkter och tjänster	5
2. Ökat återbruk av möbler och produkter	5
Campusbyggnader	6
1. Energieffektivisering av lokaler, sju procent	6
2. Hållbara material vid om- och nybyggnation	6
3. Utveckling av gröna campusområden	6
Bilaga 1. Miljöpolicy	9
Bilaga 2. Indikatorer för uppföljning av miljömål	7

Utgångspunkt och syfte

Uppsala universitets uppgift är att vinna och förmedla kunskap till mänsklighetens gagn och för en bättre värld (Mål och strategier för Uppsala universitet, UFV 2013/110). Universitetets miljömål och handlingsplan syftar till verksamhetsutveckling för att universitetets dagliga verksamhet ska genomföras i linje med universitetets målsättningar i Mål och strategier samt Program och handlingsplan för hållbar utveckling (UFV 2013/110 respektive UFV 2013/386). Det övergripande syftet med universitetets miljöarbete är att bidra i arbetet för att uppfylla Agenda 2030.

Miljömålen avser områdena: resor, inköp och återbruk samt campusbyggnader. Under respektive målområde finns insatser som i huvudsak initieras av miljöfunktionen, men som genomförs i samarbete med institutioner och avdelningar samt andra samarbetspartners. Insatserna ska genomföras under perioden 2019-2021. Universitetets miljömål och handlingsplan följs upp årligen i samband med universitetets redovisning av miljöledningsarbetet till Naturvårdsverket och Utbildningsdepartementet enligt krav i Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Vid uppföljning av miljömålen är basåret 2018. Indikatorer för måluppföljning finns i bilaga 1.

Enligt krav i förordningen ska universitetet ha en miljöpolicy som regelbundet uppdateras. Universitetets miljöpolicy finns i bilaga 2.

Lokalt klimatarbete med långsiktiga utmaningar

Universitetet deltar sedan 2010 aktivt i Uppsala Klimatprotokoll, ett lokalt nätverk av företag, offentliga verksamheter, universitet och föreningar som samverkar och inspirerar varandra och andra för att nå Uppsalas klimatmål och bidra till en hållbar värld. Arbetet inom ramen för Klimatprotokollet var en bidragande orsak till att Uppsala tilldelades WWFs pris Världens klimatstad år 2018.

Klimatprotokollet har formulerat ett trettiotal utmaningar som medlemskriterium för nätverkets deltagare. Universitetet har valt att jobba med elva av dessa utmaningar. Utmaningarna sträcker sig till 2030 och finns att läsa i sin helhet på: <https://klimatprotokollet.uppsala.se>. Universitetets miljömål är formulerade med utgångspunkt i dessa utmaningar. Klimatprotokollets utmaningar följs upp årligen under våren genom rapportering till Uppsala kommun.

Utmaningar inom ramen för Uppsala Klimatprotokoll till 2030

- Energieffektivisera med 20 %
- Fossilfritt och förnybart i egna lätta lastbilar
- Fossilfritt och förnybart i upphandlade transporter med lätta lastbilar
- Fossilfritt och förnybart i upphandlade transporter med tunga lastbilar
- Fossilfria och förnybara transporter vid upphandling av produkter/tjänst
- Fossilfritt och förnybart i egna personbilar
- Fossilfria och förnybara inrikes tjänsteresor
- Halvera klimatpåverkan från utrikes tjänsteresor
- Underlätta för fossilfri och förnybar arbetspendling
- Underlätta för kunder och besökare att resa fossilfritt och förnybart
- Endast förnybar och återvunnen plast

Resor

1. Minskad klimatpåverkan från resor

En viktig del i universitetets arbete med att stärka kvaliteten i forskning, utbildning och samverkan är internationalisering. En del av internationaliseringen innebär resor som påverkar klimatet. De lokala och nationella resorna innebär också klimatpåverkan. Universitetets verksamhet bör utvecklas så att klimatpåverkan från resorna minskar. Minskad klimatpåverkan från resor bör ske bland annat genom att:

- Tjänsteresande generellt
 - Kartlägga universitetets totala resmönster kopplat till universitetets riktlinjer för tjänsteresor. Riktlinjerna kommer att uppdateras under 2019.
 - Utredda möjligheter att införa modell för intern klimatväxling, möjliggöra för medarbetare att välja biobränsle vid flygresor eller liknande åtgärder
 - Förbättra förutsättningarna för effektiva och välfungerande resefria möten
 - Förbättra förutsättningarna för medarbetare att åka tåg
- Lokala resor
 - Arbeta för en busslinje mellan universitetets campusområden
 - Utveckla universitetet som en cykelvänlig arbetsplats

Inköp och återbruk

1. Ökade inköp av miljöanpassade produkter och tjänster

Universitetet jobbar idag med att ställa miljökrav i de upphandlingar där det är relevant. Under den kommande perioden bör universitetet utveckla detta arbete genom att fokusera på transporter, plast och miljö- och hälsofarliga kemikalier. För att inköpen av miljöanpassade produkter och tjänster ska öka behöver dels medvetenhet bland beställare öka, dels processen för inköp och avrop utvecklas.

Ökade inköp av miljöanpassade produkter och tjänster bör ske bland annat genom att:

- Fortsätta utvecklingen av inköpsstyrningen, bland annat genom utveckling av produktwebben och utveckling av nätverk med inköpare/beställare
- I relevanta upphandlingar ställa krav med särskilt fokus på plast och transporter
- Utveckla arbetet med uppföljning av miljökrav
- Utveckla arbetet med substitution och reduktion av utfasningsämnen¹ inom laborativ verksamhet.

2. Ökat återbruk av möbler och produkter

Det finns ett stort intresse i universitetets verksamhet för internt återbruka av möbler och andra produkter. Att återbruka möbler och produkter är resurseffektivt. För produkter och avfall som inte kan återbrukas är välfungerande system för källsortering och avfallshantering bidrag i arbetet för mer cirkulära flöden. Ökat återbruk av möbler och produkter bör ske bland annat genom att:

- Utveckla system och riktlinjer för återbruk av bland annat möbler, IT-utrustning och forskningsutrustning
- Utveckla kontorsnära källsortering och källsortering utomhus

¹ Ämnen som finns på Kemikalieinspektionens utfasnings- och riskreduktionslista

Campusbyggnader

1. Energieffektivisering av lokaler, sju procent

Universitetet använder i huvudsak energi från förnybara källor. All energianvändning innebär ändå miljöpåverkan och en hög kostnad för universitetet. Universitetet hyr sina lokaler varför arbete med att minska energianvändningen i fastigheterna behöver ske i nära samarbete med fastighetsägarna. Målet är att uppnå en minskning med sju procent på användning av el och värme.

Energieffektivisering av lokalerna ska bland annat ske genom att:

- Tydligt fokusera på energieffektivisering i alla typer av lokalprojekt (nybyggnad, ombyggnad, underhåll)
- Genomföra ett flertal campusspecifika energieffektiviseringsprojekt tillsammans med Akademiska Hus enligt separat handlingsplan
- Utveckla arbetet med energieffektivisering tillsammans med övriga fastighetsägare

2. Hållbara material vid om- och nybyggnation

Hållbara materialval vid om- och nybyggnation handlar dels att materialen är ändamålsenliga och har lång livslängd, dels om att minska förekomst av byggmaterial som inte har godkänd hållbarhetsbedömning² hos Byggvarubedömningen eller liknande system. Hållbara materialval vid om- och nybyggnation bör ske bland annat genom att:

- Utveckla arbetet med uppföljning och erfarenhetsåterföring från ny- och ombyggnadsprojekt, till exempel med avseende på materialval, funktion och underhåll. I samarbete med fastighetsägarna ska erfarenheterna användas för att förbättra framtida projekt
- Tydligt fokusera på att göra hållbara materialval i alla typer av lokalprojekt

3. Utveckling av gröna campusområden

Universitetets campusområden är på olika sätt omgivna av grönytor. Grönytor har en positiv inverkan på människors hälsa och välbefinnande och kan uppmuntra till fysisk aktivitet. För en hållbar utveckling av campusmiljöer är det också viktigt att främja den biologiska mångfalden och naturens ekosystemtjänster. I en bebyggd miljö kan även små grönytor i anslutning till byggnader vara betydelsefulla för detta. Utveckling av gröna campusområden bör bland annat ske genom att:

- Utveckla arbetet för att bättre ta tillvara på universitetets gröna campusområden, både för ett ökat välbefinnande i ett hållbart arbetsliv och för att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Genomföra campusspecifika åtgärder tillsammans med Akademiska Hus enligt separat handlingsplan

² Byggvarubedömningens hållbarhetskriterier innefattar en bedömning av produktens kemiska innehåll och miljöpåverkan under livscykeln, men i förlängningen också av produktens sociala påverkan i leverantörsledet.

Bilaga 1. Indikatorer för uppföljning av miljömål

Följande indikatorer kommer användas för att följa upp miljömålen.

Resor

1. Minskad klimatpåverkan från resor

- Koldioxidutsläpp:

Transportslag	Totala koldioxid-utsläpp	Koldioxidutsläpp per årsarbetskraft	Totalt antal resor
Flygresor under 50 mil			
Flygresor över 50 mil			
Bilresor			
Tågresor			
Bussresor			
Maskiner och övriga fordon			
Sammanlagda utsläpp av koldioxid			

- Användning av resfria mötesverktyg (antal möten och tid)
- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

Inköp och återbruk

1. Ökade inköp av miljöanpassade produkter och tjänster

- Miljökrav i upphandlingar:

	Antal	Värde SEK
Upphandlingar och avrop med miljökrav		
Upphandlingar och avrop totalt		
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav		

- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

2. Ökat återbruk av möbler och produkter

- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

Campusbyggnader

1. Energieffektivisering av lokaler

- Energiförbrukning:

	kWh totalt	kWh per kvadratmeter	kWh per årsarbetskraft
Verksamhetsel			
Fastighetsel			
Värme			
Kyla			
Totalt			

- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

2. Hållbara material vid om- och nybyggnation

- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

3. Utveckling av gröna campusområden

- Genomförda aktiviteter och resultat inom målområdets listade åtgärder.

Bilaga 2. Miljöpolicy

Uppsala universitets uppgift är att vinna och förmedla kunskap till mänsklighetens gagn och för en bättre värld. Universitetets miljöpolicy utgår från denna målsättning och uttrycker universitetets vilja och ambitioner med miljöarbetet. Uppsala universitet ska fortlöpande förbättra miljöarbetet genom att:

- arbeta systematiskt för att förebygga och minska verksamhetens negativa miljöpåverkan
- arbeta systematiskt för att understödja och öka verksamhetens positiva miljöpåverkan
- arbeta med tillämplig miljölagstiftning, föreskrifter och övriga miljökrav som universitetet berörs av som lägstanivå för arbetet
- öka medvetandet bland studenter och anställda om miljöfrågor
- stimulera studenter och anställda till konkreta handlingar som bidrar till det gemensamma miljöarbetet
- väga in miljöhänsyn i alla beslut
- sprida information om miljöarbetet till, och samverka med, omgivande samhället för att ge, och få, inspiration och nya idéer

Denna miljöpolicy ersätter tidigare Övergripande miljömål i dokument UFV 2015/1313.